



PLENUL CONSILIULUI CONCURENȚEI

DECIZIE

**Nr. APD-22/15-04
din 18.02.2020**

Chișinău

Plenul Consiliului Concurenței,
acționând în temeiul art. 41 al Legii concurenței nr. 183 din 11.07.2012 și
Hotărârii Parlamentului nr. 331 din 30 noiembrie 2018 privind numirea în funcție a
membrilor Plenului Consiliului Concurenței,
analizând raportul de investigație asupra cazului inițiat, prin Dispoziția
Plenului Consiliului Concurenței nr. 22 din 11.06.2015, la plângerea ÎCS „Net-
Connect Internet” SRL, referitor la semnele încălcării prevederilor art. 11 alin. (2)
lit. f) din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012 de către „Moldtelecom” SA și
materialele acumulate în cadrul investigației,

A CONSTATAT:

Examinând plângerea ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, nr. 119/136 din
28.04.2015, în care a fost reclamată acțiunea „Moldtelecom” SA privind refuzul
oferirii serviciului de terminare în rețeaua fixă și mobilă a „Moldtelecom” SA a
traficului generat în exteriorul Republicii Moldova și materialele acumulate pe
parcursul examinării preliminare, Plenul Consiliului Concurenței a inițiat, prin
Dispoziția nr. 22 din 11.06.2015, investigația referitor la semnele încălcării
prevederilor art. 11 alin. (2) lit. f) din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012, de
către „Moldtelecom” SA.

I. Părțile implicate

Reclamantul

Întreprinderea cu capital străin „Net-Connect Internet” societate cu răspundere limitată (IDNO 1008600038125), a fost înființată în anul 2008 și și-a desfășurat activitatea în Republica Moldova ca un afiliat al „Net-Connect Internet” SRL România. „Net-Connect Internet” SRL România a fost înființată în anul 2000 și activează pe piața de comunicații electronice din România începând din anul 2003. Compania are capital 100% românesc și în ultimii ani s-a extins în țări, precum Bulgaria, Republica Moldova, Croația, Serbia, Turcia, Macedonia și Slovacia.

ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, a fost autorizată de către Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (în continuare ANRCETI) ca furnizor de rețele și servicii de comunicații electronice începând cu 01.10.2008. Din acel moment, ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a demarat procesul de interconectare cu operatorii locali de telefonie.

La data de 12.03.2016, prin Decizia nr. 36 a Consiliului de Administrație al ANRCETI¹ a fost acceptată cesionarea licențelor de utilizare a resurselor limitate în scopul furnizării rețelelor și/sau serviciilor publice de comunicații electronice deținute de către ÎCS „Net-Connect Internet” SRL către „Net-Connect Internet Communications” SRL, în baza contractului de cesiune încheiat între aceștia.

La data de 02.08.2016, ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a fost radiată din Registrul public al furnizorilor de rețele și servicii de comunicații electronice prin Decizia nr. 111 a Consiliului de Administrație al ANRCETI², iar la data de 26.12.2017 a fost radiată și din Registrul de stat al persoanelor juridice.

Reclamatul

„Moldtelecom” societate pe acțiuni (IDNO 1002600046027), este furnizor de servicii și rețele de comunicații electronice înregistrat în Registrul public al furnizorilor autorizați de ANRCETI, sub nr. 157 la data de 26.11.2009. Este principalul furnizor de servicii de telefonie fixă din Republica Moldova, controlând circa 90%-94% din piața de telefonie fixă și circa 6%-9% din piața de telefonie mobilă (rețeaua mobilă Unite) după numărul de abonați și după venitul de vânzări înregistrat pe aceste piețe, conform raportului ANRCETI privind evoluția pieței de comunicații electronice în trimestrul III, 2019.

Potrivit datelor din Registrul public al furnizorilor autorizați de ANRCETI, aceasta furnizează servicii de telefonie, servicii de transport apeluri, servicii de linii închiriate, servicii de transmisiuni de date, servicii de acces la Internet, servicii de

¹ www.anrceti.md/files/filefield/DCA_36_din_12%2003%202016_Net_Connect_Internet_Communications_cod.pdf

² <https://www.anrceti.md/files/filefield/DCA%20nr.111%20din%2002.08.2016.pdf>

programe audiovizuale³.

II. Piața relevantă: piața relevantă a produsului și piața geografică relevantă

Piața relevantă a produsului

În conformitate cu art. 4 din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012 (în continuare Legea concurenței), piața relevantă a produsului cuprinde toate produsele considerate de consumatori ca interschimbabile sau substituibile datorită utilizării date acestora, datorită caracteristicilor fizice, funcționale și a prețului.

În conformitate cu art. 51 din Legea comunicațiilor electronice nr. 241 din 15.11.2007, ANRCETI este responsabilă de identificarea piețelor relevante și efectuează analize de piață în scopul determinării faptului dacă o piață relevantă este suficient de competitivă și în scopul impunerii, menținerii, modificării ori retragerii obligațiilor speciale preventive. După identificarea piețelor relevante, ANRCETI efectuează analiza detaliată a acestor piețe, astfel încât să ia decizii cu privire la desemnarea furnizorilor cu putere semnificativă pe piețele relevante și să impună obligații corespunzătoare.

Reiterăm faptul că, ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a reclamat refuzul acordării de către „Moldtelecom” SA a serviciului de terminare a apelurilor internaționale în rețelele proprii de telefonie fixă și mobilă.

Particularitățile serviciului de terminare a apelurilor în rețelele de telefonie fixă

Ce ține de terminarea apelurilor în rețelele de telefonie fixă, ca urmare a analizelor efectuate, ANRCETI a identificat că, produsul focal⁴ este terminarea apelurilor în fiecare rețea proprie de telefonie fixă. Produsul focal cuprinde, atât terminarea locală, cât și simplă și dublă.

ANRCETI a determinat piața relevantă a produsului ca fiind piața care „cuprinde toate serviciile de terminare a apelurilor voce în rețeaua proprie de telefonie fixă furnizate la punctul de interconectare (POI). Aceste servicii constau în transportarea apelurilor de la POI către echipamentul terminal aflat în rețea.”

Din punct de vedere tehnic, așa cum precizează ANRCETI în analizele de piață efectuate, „natura serviciului de terminare a apelului este independentă de tehnologiile utilizate până la punctul de interconectare, de originea apelului, de numărul de furnizori ce transportă apelul sau furnizorul care solicită serviciul de

³ https://www.anrceti.md/lista_furnizori_servicii_retele_ce

⁴ Produsul cel mai îngust definit care se află în mod evident pe piața cercetată (vezi pct. 2.4.3 din Analizele pieței de terminare a apelurilor voce în rețelele proprii de telefonie fixă
https://www.anrceti.md/files/u1/Analiza_piata_3_iteratia_2_final.pdf,
https://www.anrceti.md/files/u1/Analiza_piata_3_iteratia_3.pdf,
https://www.anrceti.md/files/u1/Analiza_piata_3_iteratia_4_0.pdf)

terminare a apelului, natura tehnică a serviciului de terminare rămâne aceeași.”

Prin urmare, natura serviciului de terminare nu ține cont de originea națională sau internațională a apelului.

Conform analizelor ANRCETI, aplicarea testului monopolistului ipotetic indică asupra faptului că, nu există nici un produs substituent efectiv pentru a lărgi definiția inițială a produsului focal.

Prin urmare, ANRCETI apreciază că, terminarea apelurilor în fiecare rețea de telefonie fixă reprezintă o piață separată.

În baza raționamentelor din cadrul analizelor efectuate, ANRCETI ajunge la concluzia că rețelele operate și furnizate de fiecare din furnizorii de telefonie fixă existenți pe piață în vederea terminării apelurilor reprezintă piețe distincte ale produsului.

Particularitățile serviciului de terminare a apelurilor voce în rețelele de telefonie mobilă

Ce ține de terminarea apelurilor în rețelele de telefonie mobilă, ANRCETI a identificat că produsul focal este terminarea apelurilor în fiecare rețea individuală de telefonie mobilă, indiferent de tipul apelului, de origine ce urmează a fi transferat la un punct de interconectare național în vederea realizării serviciului de terminare, numărul de furnizori ce transportă apelul și indiferent de tehnologia utilizată.

Conform analizelor ANRCETI, aplicarea testului monopolistului ipotetic indică asupra faptului că, nu există nici un produs substituent efectiv pentru a lărgi definiția inițială a produsului focal.

În același timp, testul monopolistului ipotetic indică asupra faptului că, terminarea într-o rețea de telefonie mobilă al altui furnizor nu este o soluție reală, astfel încât nici o altă rețea mobilă nu poate fi vizată în scopul lărgirii granițelor pieței produsului.

Prin urmare, ANRCETI apreciază că, fiecare rețea de telefonie mobilă reprezintă o piață aparte a terminării apelurilor în rețelele mobile.

În baza raționamentelor de mai sus, ANRCETI ajunge la concluzia că rețelele operate și furnizate de fiecare din furnizorii mobili existenți pe piață în vederea terminării apelurilor – ÎM „Orange Moldova” SA, ÎM „Moldcell” SA și „Moldtelecom” SA – reprezintă piețe distincte ale produsului.

Astfel, ANRCETI consideră că, piața produsului este piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie mobilă. Rețeaua oricărui furnizor ce ar putea să intre pe piața de servicii de telefonie mobilă va reprezenta piața individuală de terminare a apelurilor în rețea de telefonie mobilă. Piața relevantă a produsului cuprinde toate serviciile de terminare a apelurilor voce în rețeaua proprie de telefonie mobilă furnizate la punctul de interconectare (POI).

Aceste servicii constau în transportarea apelurilor de la POI către echipamentul terminal aflat în rețea.

Astfel, în urma riscurilor identificate și a concluziilor ce au relevat din aceste analize, ANRCETI a impus anumite obligații speciale preventive față de furnizorii identificați cu putere semnificativă de piață atât pe partea de telefonie fixă, cât și pe partea de telefonie mobilă.

Față de „Moldtelecom” SA au fost impuse, inclusiv, obligații de negociere și asigurare a interconectării rețelelor în vederea acordării serviciilor de terminare a apelurilor indiferent de originea acestora. Însă, în partea ce ține de serviciul de terminare a apelurilor internaționale, ANRCETI a revenit pe parcurs cu modificări de reglementare, fiind acordate furnizorilor cu putere semnificativă de piață dreptul de a trata diferit serviciul de terminare a apelurilor internaționale față de serviciul de terminare a apelurilor naționale. Apoi, începând cu 12.08.2015, ANRCETI decide să retragă reglementarea tarifelor și relațiilor de interconectare în vederea terminării apelurilor internaționale. Prin urmare, relațiile de interconectare în vederea terminării apelurilor internaționale și tarifele pentru acestea au început să fie stabilite în condiții comerciale.⁵

Totodată, ce ține de terminarea apelurilor naționale, se precizează că la data de 01.08.2011, între ÎCS „Net-Connect Internet” SRL și „Moldtelecom” SA au fost semnate Acordurile de interconectare nr. 464 și 465, prin care traficul național generat în rețeaua ÎCS „Net-Connect Internet” SRL putea fi terminat, atât în rețeaua de telefonie fixă „Moldtelecom” SA, cât și în rețeaua mobilă, astfel fiind asigurată interconectarea rețelelor proprii între acești doi operatori, terminația și tranzitarea apelurilor naționale în rețelele acestor doi furnizori.

Deși, conform definițiilor date de ANRCETI în cadrul Analizelor de piață efectuate în perioada anilor 2010-2017 (Iterațiile I-IV), piața de terminare a apelurilor voce în rețelele individuale de telefonie fixă și mobilă includ toate serviciile de terminare, indiferent de originea apelului, în cadrul analizelor fiind luate în considerare 3 forme ale substituibilității (din puncte de vedere a ofertei, a cererii cu ridicata și cu amănuntul), totuși, prin reglementările impuse pe parcurs⁶ de către ANRCETI se atestă că au fost excluse obligațiile față de furnizori în partea ce ține de acordarea serviciilor de terminare a apelurilor internaționale. Ce ține de serviciul de tranzitare și terminare a apelurilor naționale, având în vedere cazul de față, legătura între rețelele deținute de întreprinderile implicate în acest dosar a fost asigurată prin Acordurile de interconectare nr. 464 și nr. 465 din 01.08.2011.

⁵ https://anrceti.md/files/u1/eza_recomandarilor_piata_3_si_7_iteratia_III_0.pdf

⁶ Prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRCETI nr. 43 din 16.10.2012, Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRCETI nr. 60 din 16.10.2012, Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRCETI nr. 31 din 16.08.2013, Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRCETI nr. 34 din 16.08.2013, Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRCETI nr. 29 din 12.08.2015, Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRCETI nr. 43 din 12.08.2015.

Cu toate acestea, luând în considerare problema reclamată, și anume refuzul acordării serviciului de terminare a apelurilor internaționale de către „Moldtelecom” SA, în propriile rețele de telefonie fixă și mobilă, în cazul dat se vor lua în considerare următoarele piețe relevante a produsului:

- piața serviciilor de terminare a apelurilor internaționale în rețeaua proprie de telefonie fixă a „Moldtelecom” SA;
- piața serviciilor de terminare a apelurilor internaționale în rețeaua proprie de telefonie mobilă a „Moldtelecom” SA.

Piața geografică relevantă

Conform art. 4 din Legea concurenței, piața geografică relevantă se referă la zona în care întreprinderile sunt implicate în oferta sau cererea de pe piața relevantă a produsului, în care condițiile de concurență sunt suficient de omogene și care poate fi deosebită de zonele geografice învecinate prin condiții de concurență ce diferă în mod apreciabil.

În conformitate cu prevederile art. 9 alin. (1) al Legii comunicațiilor electronice nr. 241 din 15.11.2007, ANRCETI identifică piețele relevante în domeniul comunicațiilor electronice. Pe piețele identificate, ANRCETI realizează periodic analize de piață, cu scopul determinării situației concurențiale pe aceste piețe.

În cadrul analizelor efectuate în perioada anilor 2010 – 2017, atât pe piața de terminare a apelurilor voce în rețelele proprii de telefonie fixă, cât și pe piața de terminare a apelurilor voce în rețelele proprii de telefonie mobilă, în cadrul a patru iterații, ANRCETI a determinat faptul că, fiecare rețea de telefonie fixă și fiecare rețea de telefonie mobilă reprezintă o piață aparte a terminării apelurilor în rețele fixe, respectiv mobile, precum și faptul că, limitele geografice ale fiecărei piețe individuale de terminare a apelurilor voce în rețele fixe și mobile este teritoriul național.

Prin urmare, piața geografică relevantă este piața națională – teritoriul Republicii Moldova, determinată de acoperirea geografică a rețelelor de telefonie fixă și mobilă operate de „Moldtelecom” SA.

Având în vedere aspectele enunțate mai sus, în sensul cazului investigat piața relevantă se definește ca:

- *pieța serviciilor de terminare a apelurilor internaționale în rețeaua proprie de telefonie fixă a „Moldtelecom” SA pe teritoriul Republicii Moldova.*
- *pieța serviciilor de terminare a apelurilor internaționale în rețeaua proprie de telefonie mobilă a „Moldtelecom” SA pe teritoriul Republicii Moldova.*

Poziția dominantă

Art. 11 din Legea concurenței se aplică întreprinderilor care dețin o poziție dominantă pe una sau mai multe piețe relevante.

Conceptul de poziție dominantă este definit în art. 4 din Legea concurenței ca fiind *o poziție de putere economică de care beneficiază o întreprindere ce îi permite să împiedice menținerea unei concurențe efective pe o piață relevantă, acordându-i posibilitatea de a se comporta, în mare măsură, în mod independent față de concurenți, de clienții săi și, în ultimă instanță, față de consumatori.*

Totodată, în conformitate cu art. 10 alin. (4) din Legea concurenței *se prezumă până la proba contrară, că una sau mai multe întreprinderi se află în poziție dominantă pe o piață relevantă dacă cota ori cotele cumulate pe piața relevantă în cauză, înregistrate în perioada supusă analizei, depășesc 50%.*

Consiliul Concurenței, examinând analizele efectuate de către ANRCETI în perioada anilor 2010-2017 (Iterațiile I-IV), cu privire la piețele de terminare a apelurilor voce în rețelele individuale de telefonie fixă și mobilă, a constatat următoarele.

Fiecare furnizor al unei rețele publice de telefonie fixă și/sau mobilă oferă servicii de terminare a apelurilor în rețeaua sa pentru a asigura finalizarea apelurilor către utilizatorii săi.

Pentru fiecare piață de terminare a apelurilor voce într-o rețea individuală de telefonie, există doar un singur furnizor pe piața relevantă. În cazul terminării apelurilor în rețelele individuale de telefonie fixă și/sau mobilă, cota de piață a fiecărui furnizor de servicii și rețele fixe și/sau mobile, activ la moment pe teritoriul Republicii Moldova, este de 100%. Practic, este imposibil pentru un alt furnizor decât cel care controlează accesul la abonați să poată termina apelurile către aceștia evitând serviciul furnizorului de rețea.

Totodată, în baza analizelor de piață efectuate, ANRCETI a determinat suficiente dovezi ce demonstrează că fiecare furnizor are putere semnificativă pe piața terminării apelurilor în propria rețea de telefonie fixă și/sau mobilă, indiferent de originea acestora, iar barierele identificate pentru intrarea pe fiecare din aceste piețe individuale sunt insurmontabile.

Astfel, Consiliul Concurenței reține cele concluzionate de către ANRCETI ca fiind suficiente în a constata că, „Moldtelecom” SA deține o poziție dominantă pe *piețele serviciilor de terminare a apelurilor internaționale în rețelele proprii de telefonie fixă și mobilă pe teritoriul Republicii Moldova, deținând 100% cotă de piață.*

Perioada de timp supusă examinării

Perioada supusă examinării cuprinde intervalul de timp 22.12.2008 - 26.12.2017.

III. Acte și fapte constatate

În plângerea adresată Consiliului Concurenței, ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a invocat faptul că, „Moldtelecom” SA a refuzat să-i acorde accesul la rețelele sale de telefonie fixă și mobilă în vederea terminării apelurilor provenite din rețelele operatorilor internaționali și tranzitate de către ÎCS „Net-Connect Internet” SRL.

Așa cum a precizat reclamantul, modelul de afaceri al grupului „Net-Connect Internet” presupune înființarea unei entități juridice într-o anumită țară și autorizarea acesteia ca operator de servicii de comunicații electronice. Astfel, acesta poate solicita operatorilor locali interconectarea cu rețelele acestora în vederea terminării traficului de voce internațional la un anumit tarif, de obicei reglementat de către organul de reglementare din țara respectivă.

În acest context, ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a dorit încheierea unor acorduri de interconectare cu „Moldtelecom” SA, având ca obiect terminarea în rețeaua fixă și mobilă a acestuia a apelurilor internaționale. Totodată, ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a precizat în plângere că, „Moldtelecom” SA era un potențial concurent, întrucât asigura la rândul său terminarea traficului generat în exteriorul Republicii Moldova și destinat rețelei sale fixe și mobile. ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a afirmat că, acest serviciu este oferit de către „Moldtelecom” SA altor operatori internaționali, care nu au puncte de prezență în Republica Moldova, unii din ei fiind clienți ai ÎCS „Net-Connect Internet” SRL și ar putea achiziționa acest serviciu de la acesta, în condițiile în care reclamatul ar furniza ÎCS „Net-Connect Internet” SRL serviciile de interconectare solicitate. ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a considerat că, în condițiile în care „Moldtelecom” SA refuză oferirea acestui serviciu, reclamatul face abuz de poziție dominantă.

Din documentele aflate la dosarul investigației rezultă că, la data de 22.12.2008, prin scrisoarea nr. 1103, ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a solicitat „Moldtelecom” SA să aprobe interconectarea inițială a rețelei sale cu rețeaua de telefonie fixă a „Moldtelecom” SA cu implementarea următoarelor servicii:

- servicii de terminație de trafic național;
- servicii de origine de apel;
- servicii de terminație de trafic internațional;
- servicii de tranzit internațional;
- și alte servicii.

Prin scrisoarea nr. 01-05-12/360 din 20.01.2009, „Moldtelecom” SA a comunicat ÎCS „Net-Connect Internet” SRL că este necesar de a semna Acordul de interconectare ce are ca obiect interconectarea operațională a rețelelor de telefonie fixă locală.

Însă, din cele comunicate de reclamant, „Moldtelecom” SA a transmis doar un draft al acordului de interconectare ce privește terminarea traficului național.

La data de 08.03.2011, ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a revenit la solicitarea inițială și a insistat, prin scrisoarea nr. 2/123, ca „Moldtelecom” SA să îi ofere draftul Acordului de interconectare privind terminarea traficului internațional.

La data de 30.06.2011 și, repetat, la data de 20.07.2011, ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a solicitat terminarea traficului internațional în rețelele „Moldtelecom” SA, atenționând despre obligațiile legale ale „Moldtelecom” SA.

La data de 01.08.2011, ÎCS „Net-Connect Internet” SRL și „Moldtelecom” SA au semnat Acordurile de interconectare nr. 464 și nr. 465 privind terminarea traficului național în rețeaua fixă ([...]) și, respectiv mobilă ([...]) a „Moldtelecom” SA, în forma propusă de către reclamat, cu intenția ulterioară a ÎCS „Net-Connect Internet” SRL de a modifica aceste acorduri în cel mai scurt timp.

Conform conversațiilor de pe e-mail, prezentate de reclamat, prin scrisoarea nr. 01.10.01/4407 din 19.05.2015, conversații purtate între reprezentanții ÎCS „Net-Connect Internet” SRL și reprezentanții „Moldtelecom” SA, se constată că reclamatul a expediat pe data de 05.08.2011 în adresa reclamantului Acordul-tip de interconectare ce are ca obiect terminația de trafic inițiat în rețelele operatorilor străini cu destinația rețelelor de telefonie fixă publică din Republica Moldova. Tot prin intermediul poștei electronice, reclamantul a transmis la data de 09.08.2011, observații asupra Acordului-tip.

Prin scrisoarea nr. 01-04-16/8040 din 23.09.2011, „Moldtelecom” SA a comunicat reclamantului că, prevederile acordului sunt standard și se aplică în relațiile contractuale cu toți operatorii de servicii de comunicații electronice.

În perioada următoare, după ce la data de 28.09.2011, prin scrisoarea nr. 7/123, ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a amintit reclamantului despre respectarea obligației de negociere prevăzută la art. 41 alin. (1) din Legea comunicațiilor electronice nr. 241 din 15.11.2007, părțile au continuat negocierile asupra acordului de interconectare, acestea finalizându-se prin acceptarea de către ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a prețurilor și a formei inițiale a acordului.

Prin scrisorile nr. 2315/123 și nr. 2359/123 din data de 11.11.2011, respectiv 12.01.2012, ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a solicitat forma finală a acordului, așa cum a fost el agreeat de părți. „Moldtelecom” SA însă, abia la 03.02.2012, prin scrisoarea nr. 01-05-23-1205, a comunicat reclamantului că, încă analizează posibilitatea unei interconectări între cele două părți.

La 06.03.2012, prin scrisoarea nr 17/147, ÎCS „Net-Connect Internet” SRL s-a adresat, repetat, către „Moldtelecom” SA, solicitând ca în termen de 5 zile să primească forma finală a Acordului de interconectare, o copie a scrisorii fiind remisă și către ANRCETI.

Ulterior, la data de 26.03.2012, prin scrisoarea nr. 18/147, ÎCS „Net-Connect Internet” SRL s-a adresat și către ANRCETI, expunând situația în privința „Moldtelecom” SA și solicitând ANRCETI emiterea unei decizii de obligare a reclamatului privind semnarea Acordului de interconectare.

Ca răspuns la sesizarea ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, ANRCETI a transmis scrisoarea 03-SJ/383 din 27.04.2012, invitând părțile la ședința de soluționare a litigiului în data de 03.05.2012. Ulterior ședinței, ANRCETI a transmis un răspuns către ÎCS „Net-Connect Internet” SRL (scrisoarea nr. 01-SJ/451 din 24.05.2012), justificând faptul că, reclamantul nu a evidențiat în sesizarea sa obligațiile „Moldtelecom” SA, conform deciziilor în vigoare, nefiind de datoria ANRCETI să analizeze sesizarea și anexele acesteia în vederea stabilirii încălcării de către „Moldtelecom” SA a obligațiilor impuse.

Luând în considerare opinia ANRCETI, ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a transmis către „Moldtelecom” SA, scrisoarea nr. 22/145 din 03.07.2012, în care a reiterat solicitarea în vederea furnizării serviciului de terminare a traficului generat peste hotarele Republicii Moldova.

„Moldtelecom” SA a răspuns prin scrisoarea nr. 01-05-23/6696 din 19.07.2012, în care a subliniat faptul că, prin refuzul inițial al ÎCS „Net-Connect Internet” SRL de a semna Acordul-tip nu s-au stabilit relații contractuale. Totuși, ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a solicitat din nou, prin scrisoarea nr. 23/115 din 25.07.2012, transmiterea acordului mai sus menționat.

ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, prin scrisoarea nr. 24/115 din 08.08.2012, a solicitat reclamatului să transmită forma actualizată a Acordului-tip de interconectare, precum și să comunice toate documentele care se impun în vederea semnării și implementării acordului.

La data de 03.09.2012, „Moldtelecom” SA a transmis ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, prin scrisoarea nr. 01-05-8399, poziția sa față de acordul de interconectare, menționând că varianta transmisă în luna august a anului 2011 nu a suferit modificări și implicit este cea valabilă.

Prin scrisoarea nr. 25/123 din 11.09.2012, ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a comunicat „Moldtelecom” SA că, acceptă versiunea Acordului de interconectare ce are ca obiect terminarea traficului internațional, având ca destinație rețelele fixe din Republica Moldova transmisă în luna august, 2011 și a anexat 2 exemplare, în original, ale acordului, semnate de către reprezentantul legal al ÎCS „Net-Connect Internet” SRL.

Deoarece „Moldtelecom” SA nu a răspuns la scrisoarea respectivă, reclamantul a transmis scrisoarea nr. 26/123 din 17.10.2012, reamintind reclamatei că, în data de 11.09.2012 a depus 2 exemplare semnate ale acordului de interconectare, solicitând semnarea și implementarea acestuia.

„Moldtelecom” SA, la data de 26.10.2012, prin scrisoarea nr. 01-05-23/9959, a comunicat că la momentul respectiv sunt inițiate discuții privind aspecte referitoare la aplicarea/neaplicarea cotei TVA pentru traficul generat în afara hotarelor Republicii Moldova și tranzitat de către un furnizor național spre rețelele altor furnizori interconectați, astfel decizia privind semnarea unui acord cu ÎCS „Net-Connect Internet” SRL urmând să fie comunicată ulterior.

Ca urmare a lipsei de răspuns din partea „Moldtelecom” SA, ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a depus la ANRCETI reclamația nr. 31/123 din 12.12.2012, prin care a solicitat obligarea „Moldtelecom” SA la încheierea acordului de interconectare având ca obiect terminația de trafic inițiat peste hotarele Republicii Moldova și ce are ca destinație rețelele de telefonie fixă publică din Republica Moldova.

Ca urmare a plângerii din partea ÎCS „Net-Connect Internet” SRL către ANRCETI, „Moldtelecom” SA a răspuns, prin scrisoarea nr. 01-10-01 din 10.01.2013, menționând că interconectarea rețelelor „Moldtelecom” SA și ÎCS „Net-Connect Internet” SRL este realizată prin semnarea Acordului de interconectare nr. 464 din 01.08.2011 și că a îndeplinit obligația de negociere prin semnarea aceluși acord. Mai mult de atât, „Moldtelecom” SA a anunțat că a selecționat, printr-un concurs, întreprinderea „Switchover” AG să se ocupe de tot traficul generat peste hotarele Republicii Moldova ce are ca destinație rețeaua sa, urmând ca orice operator, străin sau local, să se adreseze acestuia în cazul în care dorește să termine traficul internațional în rețeaua „Moldtelecom” SA.

Totodată, reclamatul prin aceeași scrisoare a atenționat ANRCETI că, din momentul semnării acordului de interconectare cu „Moldtelecom” SA (01.08.2011) și până în 01.01.2013, ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a generat trafic telefonic în volum de [...] minute doar spre rețeaua mobilă a ÎM „Orange Moldova” SA, în lunile iunie-iulie 2012, iar trafic de sosire în rețeaua furnizorului dat a fost înregistrat în volum de [...] minute (în mediu a câte [...] minute/lună) în perioada iunie-noiembrie 2012, solicitând Agenției clarificarea statutului intențiilor de activitate a reclamantului pe piața comunicațiilor electronice din Republica Moldova.

Ședința de soluționare a litigiului a avut loc la data de 07.02.2013, la sediul ANRCETI.

La data de 12.02.2013 și 21.02.2013, ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a transmis către ANRCETI scrisorile nr. 34/123 și nr. 36/123, făcând referire la obligațiile „Moldtelecom” SA, conform Legii comunicațiilor electronice nr. 241 din 15.11.2007 și Ofertei sale de Referință pentru Interconectare (ORI) de a răspunde unei cereri de interconectare în termen de 10 zile lucrătoare de la primirea acesteia și de a semna în termen de 30 zile calendaristice acordul de interconectare. Totodată, ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a subliniat faptul că,

„Moldtelecom” SA nu are dreptul să impună celorlalți operatori să suporte costuri suplimentare prin achiziționarea acestui serviciu de la un terț, în cazul de față operatorul „Switchover” AG, încălcând astfel Hotărârea Consiliului de Administrație nr. 60 din 23.12.2010, conform căreia, *„furnizorul-ofertant va oferi furnizorului-solicitant serviciul de terminare în propria rețea fixă a oricărui apel, indiferent dacă este inițiat în propria rețea a furnizorului-solicitant sau rețeaua unui alt furnizor, sau în rețeaua unui furnizor străin”*. Astfel, ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a solicitat ANRCETI să constate încălcările repetate a legislației în vigoare de către „Moldtelecom” SA, precum și să ia măsurile necesare în vederea obligării „Moldtelecom” SA de a furniza serviciile solicitate de către ÎCS „Net-Connect Internet” SRL.

La data de 19.03.2013, ANRCETI a transmis către părți soluția preliminară privind litigiul inițiat de ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, în care a respins solicitarea ÎCS „Net-Connect Internet” SRL *„ca inadmisibilă de a fi soluționată conform regulamentului privind procedura de soluționare a litigiilor”*.

La data de 25.03.2013, ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a depus o cerere de reexaminare a deciziei preliminare prin scrisoarea nr. 41/123, exprimându-și dezacordul cu aceasta și invocând circumstanțele și faptele care demonstrează încălcarea prevederilor Legii comunicațiilor electronice nr. 241 din 15.11.2007, invocate de ANRCETI în decizia sa.

ANRCETI, în urma examinării litigiului, prin răspunsul formulat în scrisoarea nr. 01-SJ/323 din 27.03.2013, a confirmat decizia preliminară de *„a respinge solicitarea ÎCS „Net-Connect Internet” SRL de a obliga „Moldtelecom” SA la încheierea unui acord având ca obiect interconectarea cu rețeaua fixă de telefonie în vederea terminării apelurilor de origine internațională ca inadmisibilă de a fi soluționată conform Regulamentului privind procedura de soluționare a litigiilor din domeniul comunicațiilor electronice, aprobat prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRCETI nr. 15 din 23 septembrie 2008”*.

ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a depus la ANRCETI, la data de 29.04.2013, o cerere prealabilă prin care a solicitat:

- *Anularea Deciziei privind respingerea solicitării ÎCS „Net-Connect Internet” SRL de a obliga „Moldtelecom” SA la încheierea unui acord având ca obiect interconectarea cu rețeaua fixă de telefonie în vederea terminării apelurilor de origine internațională, exprimată prin scrisoarea nr. 01-SJ/323 din 27 martie 2013.*
- *Emiterea unei decizii privind obligarea „Moldtelecom” SA să încheie un acord de interconectare cu ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, având ca obiect terminarea de trafic inițiat în exteriorul Republicii Moldova, ce are ca destinație rețelele de telefonie fixă publică din Republica Moldova.*

La cererea prealabilă a ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, ANRCETI a

răspuns prin scrisoarea nr. 01-SJ-495 din 18.05.2013, în care afirma că scrisoarea nr. 01-SJ/323 din 27.03.2013 nu reprezintă o decizie, ci un răspuns.

Astfel, după cum a apreciat reclamantul în plângere, comportamentul ANRCETI a avut un caracter inequitabil, încălcând flagrant dreptul ÎCS „Net-Connect Internet” SRL de a beneficia de acces și interconectare cu rețelele de telefonie ale „Moldtelecom” SA.

La data de 17.06.2013, ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a depus la Judecătoria Centru a municipiului Chișinău cererea de chemare în judecată în contencios administrativ a părților ANRCETI și „Moldtelecom” SA.

Litigiul intentat de ÎCS „Net-Connect Internet” SRL s-a finalizat în defavoarea reclamantului. Cererea de apel a fost respinsă la data de 31.05.2015, iar recursul a fost considerat inadmisibil de către Curtea Supremă de Justiție la data de 09.09.2015.

La scrisoarea Consiliului Concurenței nr. APD-25/204-815 din 13.05.2015, prin care a fost solicitată argumentarea refuzului de a oferi serviciul de terminare a apelurilor internaționale întreprinderii ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, „Moldtelecom” SA a răspuns, prin scrisoarea nr. 01.10.01/4407 din 19.05.2015, în care a precizat că întru respectarea și în strictă conformitate cu obligațiile impuse, întreprinderea oferă tuturor furnizorilor autorizați în condiții egale și nediscriminatorii posibilitatea de a se interconecta, asigurând conectivitatea utilizatorilor finali ai fiecărui furnizor de rețele și servicii de comunicații electronice, autorizat în condițiile legii, prin rețelele de comunicații electronice interconectate.

Referitor la tranzitul apelurilor cu origine internațională, prin aceeași scrisoare, „Moldtelecom” SA a menționat că acest serviciu nu prezintă obiectul reglementării Legii comunicațiilor electronice nr. 241 din 15.11.2007, în acest context făcând referire la pct. 3.1.5 din ORI (Oferta de Referință pentru Interconectare) care spune că *„tranzitul internațional de apeluri de intrare prin rețeaua Furnizorului către numere geografice fixe și/sau non-geografice independente de locație ale „Moldtelecom” SA este oferit de către „Moldtelecom” SA în condiții similare furnizării serviciului de terminare a apelurilor voce în rețeaua „Moldtelecom” SA operatorilor internaționali”*. Astfel, „Moldtelecom” SA a recomandat tuturor furnizorilor autohtoni ce au intenția să tranziteze trafic internațional în rețeaua „Moldtelecom” SA să contacteze compania „Switchover” AG, căreia i-au fost delegate atribuțiile de deservire a traficului internațional (plecare și sosire), specificând că, operatorul respectiv nu este limitat sau restricționat de către „Moldtelecom” SA, în dreptul său de a negocia și a stabili relații contractuale cu oricare furnizor.

Cât privește situația din anul 2011, cu referire la solicitările repetate ale ÎCS „Net-Connect Internet” SRL de a negocia cu „Moldtelecom” SA un acord de

interconectare având ca obiect terminarea apelurilor internaționale în rețeaua fixă și mobilă a acesteia, „Moldtelecom” SA menționează că a oferit ÎCS „Net-Connect Internet” SRL un Acord-tip cu condițiile valabile la acel moment, însă pe motivul prezentării în continuu a cerințelor repetate de modificare a acordului-tip, care a durat circa 13 luni, semnarea acordului nu a avut loc.

În ceea ce privește externalizarea traficului internațional de voce către „Switchover” AG, Consiliul Concurenței a solicitat, prin scrisoarea nr. APD-05/284-1713 din 20.07.2017, argumentarea necesității externalizării serviciilor respective. Conform informațiilor obținute de la „Moldtelecom” SA, prin scrisoarea nr. 01-10-01/9572 din 02.08.2017, această acțiune a fost motivată de către reclamant prin necesitatea securizării surselor de venit și optimizării cheltuielilor de rutare a traficului internațional, întrucât în ultimii ani, așa cum a relatat „Moldtelecom” SA, s-a determinat o scădere a volumului traficului de sosire și cel de plecare în/din rețeaua de telefonie fixă, situație explicată prin faptul migrării la nivel global a traficului telefonic din rețelele fixe spre rețelele de telefonie mobilă și Internet. Un alt factor major, identificat de către „Moldtelecom” SA, reprezintă tentativele de fraudă, când traficul internațional este rutat aplicând scheme frauduloase locale. Astfel, așa cum a apreciat reclamantul, externalizarea serviciului de terminare a apelurilor internaționale a dat posibilitatea evitării efectuării unor investiții suplimentare pentru sistemul de anti-fraudă de circa [...] \$.

Neacordarea serviciului de terminare a traficului internațional către reclamant, începând cu luna noiembrie 2012, era motivată de către „Moldtelecom” SA prin faptul că, acest serviciu putea fi obținut doar de la întreprinderea „Switchover” AG. Conform Ofertei de Referință pentru Interconectare a „Moldtelecom” SA, în vigoare la acel moment, furnizarea serviciului de tranzit internațional către furnizorii autohtoni urma să fie efectuată doar în condiții similare furnizării serviciului respectiv către operatorii internaționali.

Examinând cadrul normativ ce reglementează domeniul comunicațiilor electronice, atât național, cât și internațional nu s-a constatat că ar exista reguli sau cerințe care ar interzice unui furnizor asupra modalității de stabilire a relațiilor și gestionarea traficului telefonic generat cu furnizorii din alte țări.

Astfel, fiecare furnizor este în drept să decidă asupra modalității de prestație a serviciilor de terminare, tranzit sau inițiere a apelurilor cu destinație internațională, și anume:

- cu forțe proprii, prin gestiunea traficului internațional de sine stătător, care, așa după cum menționează „Moldtelecom” SA, necesită o subdiviziune separată în cadrul întreprinderii ce asigură negocierea și contractarea serviciilor, facturarea și decontarea serviciilor etc. fiind antrenați specialiști din domeniul comercial, juridic, financiar, tehnic, antifraudă etc.

- externalizarea, parțială sau totală, a activității de gestionare a serviciilor de terminare a apelurilor voce internaționale (plecare/sosire).

În privința celei de-a doua practici, de externalizare a serviciului de terminare a apelurilor voce internaționale, prin scrisoarea nr. 01-10-01/8732 din 17.07.2017 „Moldtelecom” SA a adus câteva exemple. Astfel, Orange (România și alte țări) a externalizat serviciul către Orange Grup (Londra); Vodafone (România și alte țări) către Vodafone Grup (Londra), SWISSCOM către BICS (Belgacom International Carrier Services), Telefonie O2 Cehia către WIS Telecom, B.T. (British Telecom) către TATA Communications, MTN (Africa) către BICS etc.

Luând în considerare specificul și natura problemei investigate, în vederea acordării unor aprecieri corecte situației de fapt, Consiliul Concurenței a examinat actele ce reglementează domeniul comunicațiilor electronice, precum și analizele de piață efectuate de către ANRCETI.

În conformitate cu prevederile art. 9 alin. (1) al Legii comunicațiilor electronice nr. 241 din 15.11.2007, ANRCETI identifică piețele relevante în domeniul comunicațiilor electronice. Pe piețele identificate, ANRCETI realizează periodic analize de piață, cu scopul determinării situației concurențiale pe aceste piețe. Dacă în urma analizelor realizate se constată că pe respectivele piețe nu există concurență efectivă, ANRCETI identifică furnizorii de rețele și servicii de comunicații electronice cu putere semnificativă și impune acestora una sau mai multe obligații preventive.

Precizăm în acest sens că, ANRCETI a analizat evoluțiile înregistrate la nivelul sectorului comunicațiilor electronice din Republica Moldova în perioada anilor 2010 – 2017, atât pe piața de terminare a apelurilor la puncte fixe, cât și la puncte mobile în fiecare rețea publică de telefonie în cadrul a patru iterații, în vederea îndeplinirii atribuțiilor de definire și analiză a piețelor relevante din sectorul comunicațiilor electronice din Republica Moldova susceptibile de a fi reglementate ex-ante.

Așa cum a fost precizat în Capitolul II „Piața relevantă” din prezenta decizie, ANRCETI, în cadrul analizelor efectuate pe piața de terminare a apelurilor voce în rețelele proprii de telefonie fixă și mobilă, în perioada anilor 2010-2017, a determinat următoarele piețe relevante a produsului ca fiind:

- *„piața care cuprinde toate serviciile de terminare a apelurilor voce în rețeaua proprie de telefonie fixă furnizate la punctul de interconectare (POI). Aceste servicii constau în transportarea apelurilor de la POI către echipamentul terminal aflat în rețea.”*

Din punct de vedere tehnic, *„natura serviciului de terminare a apelului este independentă de tehnologiile utilizate până la punctul de interconectare, de originea apelului, de numărul de furnizori ce transportă apelul sau furnizorul care solicită serviciul de terminare a apelului, natura tehnică a*

serviciului de terminare rămâne aceeași.”

- *„piața care cuprinde toate serviciile de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală mobilă furnizate la punctul de interconectare (POI). Aceste servicii constau în transportarea apelurilor de la POI către echipamentul terminal, **indiferent de originea apelului**, tehnologiile utilizate până la POI și numărul de transportatori până la POI”.*

Astfel, regulatorul a menținut aceeași definiție a pieței produsului până în prezent, apreciind că toate serviciile de terminare a apelurilor voce în rețelele individuale de telefonie fixă, respectiv mobilă, fără a face distincție în funcție de originea acestor apeluri, constituie aceleași piețe ale produsului.

Totodată, analizele acestor piețe a relevat faptul că, fiecare operator are putere semnificativă pe piața terminării apelurilor în proprie rețea de telefonie fixă, respectiv mobilă, iar rețelele operate și furnizate de fiecare din furnizorii existenți pe piață în vederea terminării apelurilor, reprezintă piețe distincte ale produsului.

Prin urmare, cu referire la speța dată, menționăm că în sarcina „Moldtelecom” SA au fost stabilite pe parcurs obligații speciale preventive în dependență de problemele și riscurile concurențiale identificate pe piețele analizate de către ANRCETI.

Obligații de negociere și asigurare a interconectării; terminarea apelurilor fără a face distincție în funcție de originea acestora (2010-2011)

În urma analizelor efectuate în cadrul Iterației I, cu publicarea rapoartelor de analiză la data de 15.11.2010, ANRCETI a concluzionat că, fiecare furnizor de servicii de telefonie fixă și, respectiv, mobilă deține putere semnificativă pe piețele de terminare a apelurilor voce în rețelele individuale de telefonie fixă și, respectiv, mobilă și a identificat obligații speciale preventive ce s-au propus a fi impuse acestor furnizori în scopul prevenirii utilizării puterii de piață a acestora în detrimentul concurenței.

Terminarea apelurilor în rețeaua individuală de telefonie fixă

La data de 23.12.2010, având în vedere Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRCETI nr. 37 din 18.11.2010 privind desemnarea „Moldtelecom” SA cu putere semnificativă pe piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua de telefonie fixă, prin Hotărârea Consiliului de Administrație nr. 60, ANRCETI a impus în sarcina „Moldtelecom” SA o serie de obligații speciale preventive, printre care: obligații de asigurare a accesului la elemente specifice ale rețelei, inclusiv interconectare în vederea terminării apelurilor, la infrastructura asociată și de utilizare a acestora; obligații de asigurare a transparenței, obligații de neadmitere a discriminării etc.

Cu relevanță la investigația dată, enumerăm următoarele obligații prevăzute

de Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRCETI nr. 60 din 23.12.2010:

„Pct. 1 S.A. „Moldtelecom”, în continuare furnizor-ofertant, are obligația, în termenele și condițiile specificate în Regulamentul cu privire la interconectare, aprobat prin Hotărârea Consiliului de Administrație al Agenției nr.12 din 31.01.2009, în continuare Regulament, și conform prezentelor obligații să ofere interconectare directă oricărui furnizor ce solicită, în continuare furnizor-solicitant, în scopul terminării la nivel local și național a apelurilor în rețeaua fixă pe care o operează furnizorul-ofertant.

Pct. 2 Furnizorul-ofertant va asigura interconectarea rețelei de telefonie fixă pe care o operează, în vederea terminării apelurilor, în măsura în care solicitările sunt rezonabile. Prin serviciul de interconectare în vederea terminării apelurilor în rețeaua fixă proprie, furnizorul-ofertant va asigura transmisia semnalului de la punctul de interconectare cu rețeaua furnizorului-solicitant până la orice punct terminal al rețelei fixe proprii, dacă terminarea până la punctul terminal respectiv este posibilă din punct de vedere tehnic.

Pct. 3 Furnizorul-ofertant va oferi furnizorului-solicitant serviciul de terminare în propria rețea fixă a oricărui apel, indiferent dacă este inițiat în propria rețea a furnizorului-solicitant sau rețeaua unui alt furnizor, sau în rețeaua unui furnizor străin.

Pct. 4 Furnizorul-ofertant va furniza accesul în vederea interconectării și furnizării serviciilor de terminare a apelurilor în orice punct fezabil tehnic al rețelei, în fiecare zonă geografică de tarifare locală, pentru a furniza terminare a apelurilor la nivel local și/sau național, în funcție de solicitarea furnizorilor.

Pct. 5 Furnizorul-ofertant va oferi orice serviciu conex de care în mod rezonabil are nevoie un furnizor-solicitant pentru a obține accesul și de a utiliza eficient serviciile de interconectare și de terminare a apelurilor, astfel ca accesul la infrastructura asociată, accesul prin galerii de cabluri și trecerea prin spații tehnologice, colocarea echipamentului, climatizare, energie electrică, căldură, facilități de mutare a echipamentelor etc.

Pct. 6 Furnizorul-ofertant va răspunde furnizorului-solicitant în termen de până la 10 zile lucrătoare de la data primirii cererii de interconectare, colocare și/sau alte servicii conexe interconectării, indicând soluțiile, inclusiv termenii de livrare a capacităților și serviciilor solicitate și disponibilitatea încheierii acordului de interconectare. În caz dacă se refuză acordarea serviciilor solicitate, inclusiv parțială, furnizorul-ofertant va justifica temeinic motivul refuzului, inclusiv dacă consideră că solicitarea nu este rezonabilă.”

Prin urmare, având în vedere obligațiile preventive citate mai sus, conform situației din data de 23.12.2010, „Moldtelecom” SA avea obligația să ofere oricărui furnizor-solicitant, interconectare directă conform condițiilor din Regulamentul cu privire la interconectare, să asigure interconectarea rețelei de telefonie fixă în

vederea terminării apelurilor, indiferent de originea acestora în măsura în care solicitările erau rezonabile, să ofere orice serviciu conex de care ar avea nevoie furnizorul-solicitant pentru a obține accesul și de a utiliza eficient serviciile de interconectare și de terminare a apelurilor, precum și să răspundă în termen de 10 zile lucrătoare de la data primirii cererii de interconectare, iar în caz de refuz, chiar și parțial, să justifice temeinic motivul refuzului.

Terminarea apelurilor în rețeaua individuală de telefonie mobilă

La data de 23.12.2010, având în vedere Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRCETI nr. 56 din 18.11.2010 privind desemnarea „Moldtelecom” SA cu putere semnificativă pe piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie mobilă, prin Hotărârea Consiliului de Administrație nr. 79, ANRCETI a impus în sarcina „Moldtelecom” SA o serie de obligații speciale preventive. Printre aceste obligații, cu relevanță la obiectul cauzei, se enumeră:

„Pct. 1 S.A.”Moldtelecom”, în continuare furnizorul-ofertant, are obligația, în termenele și condițiile specificate în Regulamentul cu privire la interconectare, aprobat prin Hotărârea Consiliului de Administrație al Agenției nr. 12 din 31.01.2009, în continuare Regulament, și conform prezentelor obligații să ofere servicii de terminare a apelurilor în rețeaua mobilă pe care o operează oricărui furnizor-solicitant în baza capacităților de interconectare directă cu rețeaua fixă.

Pct. 3 Furnizorul-ofertant va oferi furnizorului-solicitant serviciul de terminare în propria rețea mobilă a oricărui apel, indiferent dacă este inițiat în propria rețea a furnizorului-solicitant sau în rețeaua unui alt furnizor, sau în rețeaua unui furnizor străin.

Astfel, cu referire la obligațiile impuse ca urmare a deținerii de putere semnificativă pe piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie mobilă, se atestă faptul că, „Moldtelecom” SA avea obligația să ofere servicii de terminare a apelurilor în rețeaua mobilă pe care o operează oricărui furnizor-solicitant, indiferent de originea apelului. Totodată, în sarcina „Moldtelecom” SA au fost impuse și obligații de asigurare a transparenței, inclusiv prin publicarea ofertei de referință pentru interconectare, precum și obligații de neadmitere a discriminării.

În altă ordine de idei, este necesar de precizat și faptul că art. 47 alin. (1) lit. b) din Legea comunicațiilor electronice nr. 241 din 15.11.2007 prevede următoarele: *„pentru a asigura furnizarea serviciilor de comunicații electronice accesibile publicului, orice furnizor are obligația, la solicitarea unui furnizor autorizat în condițiile legii, de a negocia, conform termenelor și condițiilor impuse de Agenție, un acord de interconectare cu solicitantul în cauză în vederea furnizării serviciilor de comunicații electronice accesibile publicului, inclusiv a*

serviciilor de comunicații electronice accesibile utilizatorilor prin intermediul unei alte rețele publice de comunicații electronice, interconectată cu rețeaua oricăreia dintre părți.”⁷

Astfel, legiuitorul a instituit obligația de a negocia un acord de interconectare conform termenelor și condițiilor impuse de ANRCETI, nu și de a încheia un acord de interconectare cu orice furnizor-solicitant.

Începutul perioadei de tranziție către dereglementarea serviciului de terminare a apelurilor internaționale (2012-2013)

La data de 16.10.2012, ANRCETI a venit cu modificări în partea ce ține de reglementarea tarifelor privind terminarea apelurilor internaționale în rețelele individuale de telefonie fixă, respectiv, mobilă. În privința „Moldtelecom” SA, prin Hotărârile Consiliului de Administrație nr. 43 și nr. 60, ANRCETI a modificat pct. 57 din Hotărârea Consiliului de Administrație nr. 60 din 23.12.2010 și pct. 12 din Hotărârea Consiliului de Administrație nr. 79 din 23.12.2010. Astfel, punctele modificate, care se refereau la faptul că:

„Stabilirea prețurilor orientate la costul LRIC (n.r. Long-Run Incremental Cost) pentru terminarea apelurilor în rețeaua fixă⁸, respectiv mobilă⁹ și excluderea discriminării prin preț a apelurilor în funcție de origine va fi efectuată gradual, într-o perioadă de tranziție ce se va finaliza până la 31.12.2013.”

au fost substituite cu textul:

“Prețurile pentru terminarea apelurilor cu origine internațională, aplicabile până la data de 31.12.2016, se stabilesc de furnizorul ofertant de sine stătător, în condițiile pieței. Dacă până la data de 31.12.2015 furnizorul ofertant nu va anunța măsurile sale tarifare cu caracter obligatoriu privind orientarea la costul LRIC a terminării apelurilor date aplicabile după 31.12.2016, furnizorul ofertant va fi obligat, conform hotărârii ANRCETI, să ajusteze prețurile în 4 etape a câte jumătate de an, cu începere din 01.01.2017. La finalizarea etapelor date, furnizorul ofertant va fi obligat să adopte o tratare tarifară echivalentă a apelurilor terminate în propria rețea, indiferent de originea apelurilor. Se consideră apeluri cu origine națională dacă acestea sunt inițiate la numere din Planul Național de Numerotare.”

Astfel, ANRCETI a acordat libertate de acțiune furnizorilor, implicit „Moldtelecom” SA, în a-și stabili de sine stătător tarifele pentru serviciile de terminare a apelurilor internaționale în propria rețea până la data de 31.12.2016, fapt ce presupunea că furnizorul-ofertant va acorda respectivul serviciu la tarife stabilite în condiții de piață, totuși cu menținerea obligației de negociere.

⁷ Anterior versiunii republicate a Legii comunicațiilor electronice nr. 241 din 15.11.2007 cu modificările și completările ulterioare pe data de 17.11.2017 în Monitorul Oficial nr. 399-410 art. nr. 679, obligația de negociere se regăsea la art. 41. alin. (1) lit. b) din Lege.

⁸ Se referă la punctul 57 din Hotărârea Consiliului de Administrație nr. 60 din 23.12.2010

⁹ Se referă la punctul 12 din Hotărârea Consiliului de Administrație nr. 79 din 23.12.2010

În continuare, la 16.08.2013, ANRCETI, prin Hotărârile Consiliului de Administrație nr. 31 și nr. 34, a modificat Hotărârile Consiliului de Administrație nr. 60 și, respectiv, nr. 79 din 23.12.2010, după cum urmează:

„Pentru stabilirea modului de interpretare a unor prevederi în sensul pct. 3 și al pct. 57 (n. red. - pct. 12) din anexa la Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRCETI nr. 60 (n. red. - nr. 79) din 23 decembrie 2010 „Cu privire la impunerea obligațiilor speciale preventive S.A. „Moldtelecom” în legătură cu puterea sa semnificativă pe piața de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă (n. red. - mobilă)”, cu modificările și completările ulterioare, se înțelege, cu caracter tranzitoriu că, până la data stabilirii tarifelor fundamentate în funcție de costuri pentru serviciul de interconectare în vederea terminării la puncte fixe (n. red. – puncte mobile) a apelurilor de origine internațională, cererea unui furnizor-solicitant de acceptare a apelurilor de origine internațională, tranzitate de către acest furnizor-solicitant, se realizează de către furnizorul-ofertant exclusiv potrivit principiilor libertății contractuale și negocierii cu bună-credință a condițiilor tehnice și comerciale ale acestora.”

Prin modificările inițiate în partea ce ține de serviciul de terminare a apelurilor internaționale, ANRCETI a exclus obligația impusă față de „Moldtelecom” SA de a negocia acordarea acestui serviciu până la stabilirea de către ANRCETI a obligației de fundamentare a tarifelor la serviciul de terminarea apelurilor internaționale în rețelele de telefonie fixă și, respectiv, mobilă în funcție de costuri.

Prin urmare, pentru o perioadă, negocierea și încheierea unui acord în vederea terminării traficului internațional a devenit un drept și nu o obligație a furnizorului-ofertant.

Dereglementarea serviciului de terminare a apelurilor internaționale

Ținând cont de concluziile din Analizele pieței de terminare a apelurilor voce în rețelele individuale de telefonie fixă și, respectiv, mobilă (Iterațiile III), ANRCETI, prin Hotărârile Consiliului de Administrație nr. 29 și nr. 43 din 12.08.2015, a modificat și completat Hotărârile Consiliului de Administrație nr. 60 și nr. 79 din 23.12.2010, prin care au fost puse în sarcina „Moldtelecom” SA obligațiile speciale preventive.

În acest context, pct. 3 al obligațiilor speciale preventive a fost modificat și expus în următoarea redacție: *„3. Furnizorul-ofertant va oferi furnizorului-solicitant serviciul de terminare în propria rețea fixă (n. red. - mobilă) a apelurilor inițiate în propria rețea a furnizorului-solicitant. De asemenea, furnizorul-ofertant va oferi serviciul de terminare în propria rețea mobilă a apelurilor voce naționale inițiate în propria rețea a unui alt furnizor și tranzitate de furnizor-solicitant în*

cazul realizării interconectării indirecte în conformitate cu prevederile Regulamentului de Interconectare.”

Prin modificările aduse pct. 3 din Hotărârile Consiliului de Administrație nr. 60 și nr. 79 din 23.12.2010, s-a exclus obligația „Moldtelecom” SA de a asigura terminarea în propria rețea fixă și mobilă a apelurilor inițiate peste hotarele Republicii Moldova, fiind menținută obligația în partea ce ține de terminarea apelurilor naționale inițiate în propria rețea a furnizorului solicitant, precum și a celor inițiate în rețelele altor furnizori naționali și tranzitate de către furnizorul-solicitant.

Reamintim că, prin încheierea Acordului de interconectare nr. 464 din 01.08.2011, „Moldtelecom” SA a asigurat către ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, atât furnizarea serviciului de terminare a apelurilor naționale inițiate în rețeaua ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, cât și a apelurilor inițiate în rețelele altor operatori naționali, astfel fiindu-i asigurat reclamantului și accesul pe piața de tranzit a apelurilor naționale. Totodată, în baza aceluiași Acord, părțile și-au oferit servicii de tranzit internațional, care presupunea posibilitatea tranzitării apelurilor generate în rețeaua ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, prin rețeaua „Moldtelecom” SA spre rețele internaționale, precum și terminarea apelurilor internaționale în rețeaua ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, prin tranzit efectuat de către „Moldtelecom” SA.

Ca urmare a ultimelor analize pe piețele de terminare a apelurilor voce în rețelele proprii de telefonie fixă și, respectiv, mobilă (Iterațiile IV) efectuate în anii 2016-2017, ANRCETI la data de 30.03.2017 (fix) și la data de 29.12.2016 (mobil) a adoptat Hotărârile Consiliului de Administrație nr. 22 și, respectiv, nr. 37 prin care a menținut obligațiile speciale preventive impuse în sarcina „Moldtelecom” SA, prin Hotărârile Consiliului de Administrație al ANRCETI nr. 60 și nr. 79 din 23.12.2010, cu modificările și completările ulterioare.

Așa cum a menționat în documentul „Sinteza recomandărilor” la proiectele „Analiza pieței de terminare a apelurilor voce în rețelele proprii de telefonie mobilă” și „Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRCETI cu privire la măsurile de reglementare preventivă a pieței de terminare a apelurilor voce în rețelele proprii de telefonie mobile” ANRCETI, *„bazându-se pe considerentul oportunității măsurii (ținând cont de raportul dintre beneficiul scontat și impactul potențial), a decis prin hotărârile sale nr. 42-44 din 12.08.2015 retragerea măsurii de reglementare a serviciilor de terminare în rețele mobile naționale a apelurilor internaționale. Respectiv, încheierea relațiilor de interconectare în vederea terminării în rețele mobile a apelurilor internaționale sunt în funcție de negocierea acordului dintre părțile implicate.”*¹⁰ Aceeași precizare este valabilă și pentru relațiile de interconectare în vederea terminării în rețelele de telefonie fixă a apelurilor internaționale, întrucât prin Hotărârea Consiliului de Administrație nr.

¹⁰ https://anrceti.md/files/u1/Sinteza_Recomandarilor_Piata_7_final.pdf

29 din 12.08.2015, ANRCETI a decis retragerea măsurii de reglementare a serviciilor de terminare în rețelele fixe naționale a apelurilor internaționale.

Deci, și până în prezent, terminarea apelurilor internaționale în rețelele de telefonie fixă și, respectiv, mobilă nu este reglementată de către ANRCETI.

Pe de altă parte, urmărind evoluția reglementărilor din domeniul comunicațiilor electronice, precum și acțiunile întreprinse de către „Moldtelecom” SA vizavi de ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, în vederea respectării reglementărilor instituite de către ANRCETI, reclamatul și-a respectat obligațiile prin încheierea Acordurilor de interconectare nr. 464 și nr. 465 din 01.08.2011. În cazul în care ÎCS „Net-Connect Internet” SRL ar fi deservit o bază de abonați la servicii de telefonie fixă/mobilă, prestarea serviciilor către aceștia nu ar fi fost afectată. Totodată, nici intrarea ÎCS „Net-Connect Internet” SRL pe piața serviciilor de tranzit comutat al apelurilor voce naționale nu a fost îngrădită.

Constatările Consiliului Concurenței în privința stării de fapt

În principal, legislația concurenței se bazează pe principiul *ex-post* de intervenție în cadrul piețelor.

Așa cum prevede art. 34 alin. (5) din Legea concurenței *„colaborarea dintre Consiliul Concurenței și alte autorități de reglementare se efectuează conform delimitării de funcții și atribuții date prin lege pe baza următorului principiu: organele de reglementare acționează ex ante (anterior) în sectorul reglementat, iar Consiliul Concurenței acționează ex post (ulterior) pentru asigurarea concurenței, aplicând legislația concurențială asupra tuturor relațiilor din economia națională ce cad sub incidența prezentei legi.”*

În cazul dat, ANRCETI este autoritatea care a intervenit ex-ante pe piața terminării apelurilor voce în rețelele proprii de telefonie fixă și mobilă, prin impunere de obligații și măsuri preventive speciale furnizorului cu putere semnificativă de piață în vederea contracarării riscurilor și problemelor concurențiale determinate la nivelul acestei piețe.

Totuși, poziția dominantă a „Moldtelecom” SA pe piața serviciilor de terminare a apelurilor voce internaționale în propria rețea de telefonie fixă, respectiv, mobilă, stabilită conform Legii concurenței, determină anumite obligații de comportament al acesteia pe piața relevantă, față de concurenți și implicit față de consumatori.

Astfel, legalitatea acțiunilor reclamatului trebuie să fie analizată prin prisma prevederilor Legii concurenței, și anume a art. 11 din Lege în corelație cu prevederile instituite prin actele normative din domeniul comunicațiilor electronice și tehnologiei informației.

În fapt, nu orice refuz poate fi o încălcare a Legii concurenței, ci un refuz neîntemeiat de a aproviziona (contracta / furniza) - acțiune interzisă de prevederile

art. 11 alin. (2) lit. f) din Legea concurenței.

Noțiunea de „refuz neîntemeiat de a aproviziona” acoperă o serie largă de practici, printre care și refuzul neîntemeiat de a acorda accesul la o rețea esențială, termenul de rețea esențială echivalând în cazul de față cu input / facilitate esențială.

Refuzul neîntemeiat de a aproviziona / furniza se consideră drept încălcare în cazul în care întreprinderea dominantă, intră în concurență pe piața din aval cu acea întreprindere pe care refuză neîntemeiat să o aprovizioneze.

Există, însă, trei condiții esențiale care trebuie întrunite cumulativ pentru a constata încălcarea prevederilor art. 11 alin. (2) lit. f) din Legea concurenței prin refuzul neîntemeiat de a aproviziona (de a furniza un serviciu / de a contracta cu anumiți furnizori):

1) refuzul se referă la un produs care este necesar în mod obiectiv pentru a putea intra în concurență în mod eficace pe o piață din aval. Această condiție se consideră îndeplinită dacă produsul refuzat (factorul de producție) este indispensabil, adică nu există nici un substituent actual sau potențial pe care s-ar putea baza concurenții de pe piața din aval pentru a concura;

2) este probabil ca refuzul să ducă la eliminarea concurenței efective pe piața din aval;

3) este probabil ca refuzul să aducă prejudicii consumatorilor.

În prestarea serviciilor de telefonie, furnizorii nu individualizează terminarea apelurilor ca un serviciu separat. Abonații contractează serviciile de telefonie nu doar pentru a fi apelați sau pentru a apela alți abonați din aceeași rețea, abonații își doresc, inclusiv să realizeze convorbiri telefonice cu abonați din diverse rețele, iar pentru asta furnizorii au nevoie să încheie acorduri de interconectare între ei în vederea asigurării conectivității între un număr cât mai mare de utilizatori finali. Furnizorul care nu reușește să asigure conectivitatea între utilizatorii săi și cei ai altor furnizori (de obicei cei mai mari sau principali furnizori) va fi mai puțin competitiv ajungând, în final, să-și piardă baza de clienți. Așadar, în vederea furnizării unor servicii complete abonaților proprii, interconectarea rețelelor reprezintă o necesitate și, din punct de vedere ai furnizorilor, necesitatea de a achiziționa servicii de terminare a apelurilor în alte rețele este determinată în mod direct și nemijlocit de cererea de la nivelul pieței cu amănuntul pentru servicii de apeluri către puncte fixe și mobile.

Prin urmare, terminarea apelurilor în principalele rețele de telefonie publice reprezintă un factor de producție necesar pentru o întreprindere care dorește să intre sau să se mențină pe piețele cu amănuntul. Or, tocmai caracterul indispensabil al acestui serviciu (pentru care nu există substituent posibil) transformă accesul la serviciul de terminare a apelurilor în acces acordat la o facilitate esențială. Piața serviciilor de terminare a apelurilor este o piață cu ridicata și reprezintă un input indispensabil atât pentru furnizarea de servicii de telefonie mobilă și fixă pe piețele

cu amănuntul, cât și de servicii cu ridicata cum ar fi bunăoară piața de tranzit de apeluri.

Totodată, furnizorul rețelei este unica entitate care poate controla punctele terminale din acea rețea, fiind singurul care poate termina apelurile către un utilizator final conectat la rețeaua respectivă. Drept care, serviciul de terminare a apelurilor este un input esențial nu doar pentru furnizarea de servicii de telefonie pe piețele cu amănuntul, dar și pentru furnizarea unor servicii pe piețe de gros (cu ridicata) cum ar fi piața serviciului de tranzit comutat al apelurilor în rețelele publice de telefonie.

După cum a menționat ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, în plângerea depusă la Consiliul Concurenței, modelul de activitate al acestuia și al grupului din care a făcut parte, presupune intermedierea terminării apelurilor internaționale în rețelele de telefonie publice. Prin urmare, pretențiile ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, în cazul de față, vizau intermedierea serviciului de terminare în vederea tranzitării și terminării apelurilor internaționale în rețeaua de telefonie fixă și mobilă a „Moldtelecom” SA.

Așa cum s-a precizat mai sus, terminarea apelurilor în principalele rețele de telefonie publice reprezintă un factor de producție necesar pentru o întreprindere care dorește să intre sau să se mențină pe piețele cu amănuntul. În cazul de față, avalul pieței serviciului de terminare a apelurilor este determinat de prestarea serviciilor de telefonie cu amănuntul către utilizatorii finali.

Chiar și în ipoteza în care ÎCS „Net-Connect Internet” SRL ar fi pretins interconectarea rețelei proprii de telefonie cu rețelele de telefonie fixă și mobilă a „Moldtelecom” SA, în vederea furnizării de servicii de telefonie cu amănuntul, acest fapt a fost asigurat prin încheierea Acordurilor de interconectare nr. 464 și nr. 465 din 01.08.2011, prin care a fost oferit ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, atât serviciul de terminare în rețeaua fixă și mobilă a „Moldtelecom” SA a apelurilor inițiate în rețeaua ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, cât și posibilitatea terminării în rețelele reclamatului a apelurilor inițiate în rețelele altor furnizori naționali. Doar că, această situație nu se regăsește în cazul de față, întrucât reclamantul nu a pretins în a-și dezvolta propria rețea de telefonie cu intenția de a intra pe piața cu amănuntul, ci a urmărit doar intrarea pe piața serviciilor de tranzit comutat al apelurilor, în speță a apelurilor internaționale către rețelele de telefonie ale reclamatului.

Totodată, serviciul de terminare a apelurilor este un factor de producție și pentru furnizarea serviciului de tranzit comutat al apelurilor în rețelele publice de telefonie. În cazul de față, anume piața serviciului de tranzit comutat al apelurilor reprezintă avalul pieței serviciului de terminare a apelurilor.

În fapt, prin oferirea posibilității de terminare a apelurilor inițiate și în rețelele de telefonie a altor furnizori naționali, accesul ÎCS „Net-Connect Internet”

SRL pe piața serviciului de tranzit comutat al apelurilor naționale a fost asigurat de către „Moldtelecom” SA.

Necesitatea obținerii de către ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a serviciului de terminare a apelurilor internaționale în rețeaua de telefonie fixă și mobilă a „Moldtelecom” SA a rezultat doar din stabilirea și / sau menținerea relațiilor comerciale stabilite cu alți furnizori, care erau clienți ai ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, și implicit, puteau fi consumatori ai serviciului de terminare a apelurilor în rețelele de telefonie proprii a „Moldtelecom” SA.

Scopul principal al art. 11 din Legea concurenței și a legislației concurențiale, în general, *este de a preveni denaturările concurenței în vederea promovării intereselor legitime ale consumatorilor*, nu de a proteja poziția concurenților.

În acceptul că legislația concurențială, în anumite situații, impune întreprinderilor dominante obligația de a furniza, această obligație trebuie limitată corespunzător și invocată doar atunci când un refuz neîntemeiat ar fi, în mod clar, în detrimentul concurenței, implicit al bunăstării consumatorilor.

Impactul probabil al unui refuz neîntemeiat de a aproviziona asupra bunăstării consumatorilor poate apărea atunci când concurenții pe care întreprinderea dominantă îi exclude sunt împiedicați să aducă pe piață produse inovatoare și/sau atunci când este probabil să fie frânată continuarea unei activități de inovare.

În cazul prezentei investigații, nu s-au reținut careva probe care să demonstreze că ÎCS „Net-Connect Internet” SRL nu s-ar fi limitat doar la intermedierea serviciului de terminare a apelurilor internaționale în rețelele de telefonie fixă și mobilă a „Moldtelecom” SA, și că a intenționat să producă servicii noi sau îmbunătățite.

De asemenea, un refuz neîntemeiat de a aproviziona / furniza poate aduce prejudicii consumatorilor atunci când prețul de pe piața din amonte este reglementat, prețul pe piața din aval nu este reglementat, iar întreprinderea dominantă, prin excluderea concurenților de pe piața din aval ca urmare a unui refuz neîntemeiat de a aproviziona, poate obține un profit mai mare pe piața nereglementată din aval decât dacă nu ar fi acționat în acest fel.

Prin urmare, chiar dacă „Moldtelecom” SA avea posibilitatea să determine dimensiunea pieței de terminare, de exemplu prin menținerea și protejarea legăturilor de interconectare directă cu transportatorii internaționali, însă, pentru a evalua dacă un refuz neîntemeiat de furnizare din partea acesteia ar fi adus un prejudiciu consumatorilor era necesar ca scopul general urmărit de „Moldtelecom” SA să fi fost menținerea nivelului de venituri generat în urma practicării unor tarife mai mari pe piața din aval față de cele practicate pe piața din amonte. Doar că, elementele descrise mai sus nu se regăsesc în situația cazului de față, din

următoarele considerente.

Tarifele pentru serviciul de terminare a apelurilor internaționale în rețelele individuale de telefonie fixă și mobilă nu erau supuse reglementării.

Prin Hotărârile Consiliului de Administrație al ANRCETI nr. 60 și nr. 79 din 23.12.2010, în sarcina „Moldtelecom” SA – furnizor desemnat cu putere semnificativă pe piața terminării apelurilor voce în rețelele individuale de telefonie fixă și, respectiv mobilă, au fost stabilite obligații speciale preventive, printre care și asigurarea terminării în propria rețea fixă și mobilă a oricărui apel, indiferent de originea acestuia¹¹. Însă, de către ANRCETI au fost reglementate și stabilite prețuri maximale a fi percepute doar pentru acordarea serviciului de terminare a apelurilor naționale în propriile rețele de telefonie fixă și mobilă, nu și pentru serviciul de terminare a apelurilor internaționale.

Totodată, prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRCETI nr. 28 din 01.11.2011 cu privire la impunerea obligațiilor speciale preventive în sarcina „Moldtelecom” SA în legătură cu puterea sa semnificativă pe piața de tranzit de trafic în rețelele publice de telefonie, la pct. 40 au fost stabilite condiții tarifare nediscriminatorii, „Moldtelecom” SA fiind obligată să ofere un tarif nu mai mic de 90% din tariful aplicat de către aceasta pentru servicii similare de terminare națională în rețeaua sa fixă a apelurilor inițiate în rețelele furnizorilor străini.

De asemenea, până în prezent nu au fost stabilite careva reglementări ce ar viza nivelul tarifelor de terminare a apelurilor internaționale în rețele de telefonie individuale. Astfel, furnizorul-ofertant, în cazul dat „Moldtelecom” SA, fiind în posibilitate să comercializeze serviciul de pe piața din amonte la un preț nereglementat, stabilit în condiții de piață.

Prin urmare, nu se poate reține faptul că, „Moldtelecom” SA ar fi avut un interes de menținere și consolidare a dimensiunii valorice a pieței din amonte prin limitarea accesului ÎCS „Net-Connect Internet” SRL la piața din aval.

Totodată, „Moldtelecom” SA a externalizat serviciile de voce internaționale către întreprinderea „Switchover” AG, fiind semnat un contract de outsourcing (externalizare) în acest sens.

Astfel, odată cu intrarea în vigoare a Contractului de externalizare nr. 142 din 29.10.2012, începând cu data de 01.11.2012, furnizorii-solicitanți de servicii de terminare a apelurilor internaționale în rețeaua „Moldtelecom” SA, precum și de servicii de tranzit de apeluri internaționale spre rețelele altor furnizori locali urmau să se adreseze, exclusiv, întreprinderii „Switchover” AG. Oferta de Referință pentru Interconectare a „Moldtelecom” SA, cu redactările în vigoare din luna octombrie 2012, specifica expres faptul că, *„tranzitul internațional de apeluri de intrare prin rețeaua Furnizorului ... se oferă de către S.A. ”Moldtelecom” în condiții similare furnizării serviciului de terminare a apelurilor voce în rețeaua*

¹¹ Pct. 3 din Anexele la Hotărârile Consiliului de Administrație al ANRCETI nr. 60 și nr. 79 din 23.12.2010.

S.A. "Moldtelecom" operatorilor internaționali.". Deci, odată stabilite relațiile cu operatorul de outsourcing, toți furnizorii solicitanți de servicii de voce internaționale, pe bază de principii de nediscriminare, au fost redirecționați de către „Moldtelecom” SA către „Switchover” AG, inclusiv și întreprinderea ÎCS „Net-Connect Internet” SRL.

Prin urmare, în ceea ce privește situația începând cu momentul externalizării serviciilor de voce internaționale de către reclamat (luna noiembrie, 2012), nu s-a determinat un refuz expres din partea reclamatului de a oferi serviciile solicitate de către ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, întrucât aceste servicii puteau fi achiziționate de la „Switchover” AG, operatorul care efectua gestiunea traficului de voce internațional al „Moldtelecom” SA. În fapt, ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, așa cum a comunicat prin scrisoarea nr. 123/136 din 14.07.2015, deținea prin intermediul N.C. Net-Connect LTD (Cipru), relații de colaborare cu „Switchover” AG, ceea ce denotă faptul că, accesul de facto spre rețelele de telefonie a reclamatului, în vederea tranzitării apelurilor voce internaționale, nu era restricționat.

În altă ordine de idei, acțiunea reclamată și circumstanțele în care aceasta a fost săvârșită, nu sunt de natură să afecteze piața cu amănuntul - piața serviciilor de telefonie fixă / mobilă. Nu a fost limitată nici posibilitatea consumatorilor finali din Republica Moldova de alegere, întrucât nu s-a determinat o blocare a intrării pe piața cu amănuntul de către „Moldtelecom” SA.

În vederea calificării acțiunii reclamate prin prisma îndeplinirii condițiilor instituite de legislația concurențială se concluzionează următoarele.

ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a avut posibilitatea de a obține serviciul de terminare a apelurilor internaționale în rețeaua individuală de telefonie fixă și mobilă a „Moldtelecom” SA de la operatorul responsabil de gestionarea traficului de voce internațional al „Moldtelecom” SA - întreprinderea „Switchover” AG, fapt ce demonstrează existența unui substituent actual sau potențial al serviciului solicitat de ÎCS „Net-Connect Internet” SRL necesar pentru a intra și concura pe piața din aval - piața de tranzit a apelurilor internaționale către rețeaua fixă și, respectiv, mobilă a „Moldtelecom” SA. Totodată, nu s-a constatat că acțiunea reclamată ar fi adus prejudicii consumatorilor.

ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a urmărit doar intermedierea serviciului de terminare a apelurilor internaționale în rețelele de telefonie fixă și mobilă a „Moldtelecom” SA, fără a fi demonstrată intenția de a aduce pe piață servicii și produse inovatoare, care ar duce la creșterea bunăstării consumatorilor.

Mai mult de atât, furnizorul ce acordă serviciul de terminare a apelurilor internaționale, este direct responsabil de calitatea serviciilor prestate propriilor abonați, precum și direct interesat de a fi interconectat direct / indirect cu cât mai mulți operatori naționali / internaționali. Însă, riscurile asociate interconectărilor

sunt suportate în totalitate de către furnizorul ce acordă serviciul, iar neacordarea acestui serviciu ar fi în detrimentul propriei activități, implicit în detrimentul propriilor abonați.

Reiterăm faptul că, scopul legislației concurențiale, în general, este de a preveni denaturările concurenței, nu de a proteja poziția concurenților.

Prin neacordarea de către „Moldtelecom” SA a serviciului de terminare a apelurilor internaționale în propria rețea de telefonie fixă și mobilă către ÎCS „Net-Connect Internet” SRL nu s-a determinat o restrângere a concurenței, nefiind înregistrat un impact negativ asupra a cel puțin unuia din parametrii concurenței pe piață, cum ar fi: prețul, producția, calitatea serviciului, varietatea serviciului sau inovarea.

Învederând toate aspectele enunțate în prezenta decizie, Consiliul Concurenței nu a constatat un abuz de poziție dominantă din partea întreprinderii „Moldtelecom” SA pe piața serviciilor de terminare a apelurilor voce internaționale în propria rețea de telefonie fixă, respectiv, mobilă.

Prin scrisorile nr. APD-05/469-2701 și nr. APD-05/468-2702 din 16.12.2019, Consiliul Concurenței, în temeiul art. 59 din Legea concurenței, a remis la adresa în care și-a avut sediul ÎCS „Net-Connect Internet” SRL și activează în prezent întreprinderea „Net-Connect Internet Communications” SRL, parte a grupului „Net-Connect”, precum și în adresa „Moldtelecom” SA, copia raportului de investigație în vederea acordării dreptului de a prezenta observații pe marginea acestuia. De la părțile implicate în investigație nu a parvenit nici un răspuns.

IV. Calificarea legală a acțiunilor constatate conform prevederilor Legii concurenței nr. 183 din 11.07.2012

Conform art. 11 alin. (1) din Legea Concurenței nr. 183 din 11.07.2012 este interzisă folosirea unei poziții dominante pe piața relevantă în măsura în care aceasta poate afecta concurența sau leza interesele colective ale consumatorilor finali, iar alin. (2) lit. f) din Lege interzice refuzul neîntemeiat de a contracta cu anumiți furnizori.

Analizând acțiunile descrise mai sus, Consiliul Concurenței reține următoarele.

- La data de 11.06.2015, examinând plângerea din partea ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, nr. 119/136 din 28.04.2015, în care a fost reclamată acțiunea „Moldtelecom” SA privind refuzul oferirii serviciului de terminare în rețeaua fixă și mobilă a acestuia a apelurilor voce internaționale și materialele acumulate pe parcursul examinării preliminare, Plenul Consiliului Concurenței a inițiat, prin Dispoziția nr. 22 investigația referitor la semnele încălcării prevederilor art. 11 alin. (2) lit. f) din Legea

Concurenței nr. 183 din 11.07.2012, de către „Moldtelecom” SA. Perioada examinată în cadrul prezentei investigații a cuprins intervalul de timp, începând cu data de 22.12.2008 și până la data de 26.12.2017.

- În vederea determinării dacă întreprinderea reclamată cade sub incidența prevederilor art. 11 din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012, în urma analizei de piață a fost determinat faptul că, întreprinderea „Moldtelecom” SA deține poziție dominantă, atât pe piața serviciilor de terminare a apelurilor internaționale în rețeaua proprie de telefonie fixă, cât și pe piața serviciilor de terminare a apelurilor internaționale în rețeaua proprie de telefonie mobilă pe teritoriul Republicii Moldova.

- Luând în considerare că, în domeniul comunicațiilor electronice există un regulator de piață, ce ține de serviciul de terminare a apelurilor internaționale în rețelele de telefonie mobil, s-a determinat faptul că nu există careva reglementări care ar impune la obligarea de a încheia un contract în vederea acordării serviciului respectiv. Acordarea serviciului se realizează în condiții de piață, respectând principiul libertății contractuale.

- Reclamantul nu a pretins în a-și dezvolta propria rețea de telefonie, implicit nu a intenționat să intre sau să se mențină pe piața cu amănuntul, ci a urmărit doar intrarea pe piața serviciilor de tranzit comutat al apelurilor.

Mai mult de atât, prin prisma obligațiilor ce îi revin, cu referire la asigurarea interconectării rețelelor naționale și oferirea serviciilor de terminare a apelurilor, prin Acordurile de interconectare nr. 464 și nr. 465 din 01.08.2011, „Moldtelecom” SA a oferit ÎCS „Net-Connect Internet” SRL serviciile de terminare, atât a apelurilor naționale inițiate în propria rețea, cât și a apelurilor inițiate în rețelele altor operatori naționali, astfel fiindu-i asigurat reclamantului și accesul pe piața de tranzit a apelurilor naționale.

- S-a determinat existența unui serviciu substituent serviciului solicitat de către ÎCS „Net-Connect Internet” SRL pentru a intra și concura eficient pe piața din aval. Reclamantul a avut posibilitatea de a obține serviciul de terminare a apelurilor internaționale în rețeaua individuală de telefonie fixă și mobilă a „Moldtelecom” SA de la operatorul responsabil de gestionarea traficului de voce internațional al „Moldtelecom” SA - întreprinderea „Switchover” AG.

Totodată, nu a fost îndeplinită nici condiția care presupune că acțiunea reclamată să poate aduce sau să fi adus prejudicii consumatorilor.

- Acțiunea reclamată și circumstanțele în care aceasta a fost săvârșită nu au fost de natură să afecteze piața cu amănuntul - piața serviciilor de telefonie fixă / mobilă. Nu a fost limitată nici posibilitatea consumatorilor finali de alegere, întrucât nu s-a determinat o blocare a intrării pe piața cu amănuntul de către „Moldtelecom” SA.

- ÎCS „Net-Connect Internet” SRL a urmărit doar intermedierea serviciului de terminare a apelurilor internaționale în rețelele de telefonie fixă și mobilă a „Moldtelecom” SA, fără a fi demonstrată creșterea eficienței și a inovației, și implicit a bunăstării consumatorilor.

Astfel, nu a fost constatat un impact negativ asupra concurenței și asupra parametrilor concurenței pe piață.

În concluzie, Consiliul Concurenței nu constată un abuz de poziție dominantă din partea întreprinderii „Moldtelecom” SA pe piața serviciilor de terminare a apelurilor internaționale în propria rețea de telefonie fixă și, respectiv mobilă, în perioada analizată, prin neacordarea acestui serviciu întreprinderii ÎCS „Net-Connect Internet” SRL, nefiind stabilite probe suficiente pentru constatarea încălcării prevederilor art. 11 alin. (1) și (2) lit. f) din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012 de către „Moldtelecom” SA, care ar justifica aplicarea de măsuri corective sau sancțiuni.

Reieșind din constatările expuse mai sus, în temeiul art. 39, art. 41 alin. (1) lit. h) și art. 65 alin. (1) lit. a) din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012, Plenul Consiliului Concurenței

DECIDE:

1. A înceta investigația inițiată prin Dispoziția Plenului Consiliului Concurenței nr. 22 din 11.06.2015, în legătură cu lipsa temeiurilor rezonabile pentru a suspecta încălcarea prevederilor art. 11 alin. (1) și (2) lit. f) din Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012 de către „Moldtelecom” SA.
2. Prezenta Decizie poate fi contestată, în termen de 30 de zile calendaristice de la primirea acesteia, la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, specializat în materie de contencios administrativ (mun. Chișinău, str. Kiev, nr. 3).
3. Prezenta Decizie intră în vigoare la data adoptării și va fi adusă la cunoștința părților.

**Președintele Plenului
Consiliului Concurenței**

Marcel RĂDUCAN